

SERVICEDOCUMENT BEROEPSPRAKTIJKVORMING: WAT MAG VERWACHT WORDEN VAN DE BPV?

Inleiding

Op grond van de Wet educatie en beroepsonderwijs (hierna: WEB) zijn er aan de beroepspraktijkvorming (bpv) vereisten gesteld. Deze vereisten zijn in de loop van de jaren - sinds de invoering van de WEB - niet gewijzigd. Er zijn veel goede voorbeelden van de uitvoering van de bpv in het mbo-veld bekend. Die komen en zijn in het verleden ook in ons reguliere toezicht naar voren gekomen. Bij een aantal instellingen heeft de inspectie op het punt van de bpv in de afgelopen jaren echter grote tekorten aangetroffen, voornamelijk bij bedrijfsgerichte opleidingen. Naar aanleiding van de geconstateerde tekorten is besloten dit servicedocument op te stellen.

Gelet op de vereisten uit de WEB en toelichting daarop (Tweede Kamer, vergaderjaar 1993-1994, 23 778, nr. 3) zijn de volgende voorwaarden van belang. De onderstaande punten worden door de inspectie in samenhang met elkaar gezien, waarbij ook de gangbare praktijk in het mbo-veld in ogenschouw wordt genomen. Bij de oordeelsvorming wegen we de criteria ten opzichte van elkaar op basis van de bevindingen, alvorens tot een totaaloordeel te komen.

Voorwaarden beroepspraktijkvorming

Bij het toezicht op de bpv hanteert de inspectie de volgende voorwaarden:

1. Onderricht in de praktijk van het beroep maakt deel uit van elke beroepsopleiding.
2. De beroepspraktijkvorming vindt uitsluitend plaats binnen een door een kenniscentrum beroepsonderwijs bedrijfsleven erkend leerbedrijf, waarin voldoende leermogelijkheden voor de deelnemer aanwezig zijn.
3. In de praktijkovereenkomst wordt vastgelegd welk deel van de kwalificatie tijdens de beroepspraktijkvorming met een voldoende dient te worden afgesloten en hoe de beoordeling daarvan plaatsvindt.
4. Deze overeenkomst wordt per deelnemer opgemaakt, maar kan – bij meer deelnemers - van gelijke inhoud zijn, afhankelijk van de overeengekomen afspraken. Er kan variatie zitten in de gemaakte afspraken over de leerdoelen en de aan te bieden leeractiviteiten in relatie met het deel van de kwalificatie dat in de bpv behaald moet worden
5. Leeractiviteiten zijn gericht op de ontwikkeling van de competenties, kennis en beroepsvaardigheden van de individuele deelnemer. In de praktijk kan het voorkomen dat het onderricht in de praktijk van het beroep groepsgewijs plaatsvindt. Het volgen van de voortgang en de eindbeoordeling zijn altijd toegesneden op het individu.
6. Onderricht in de beroepspraktijk houdt in dat sprake is van gestructureerde en gerichte leeractiviteiten, waarop begeleiding plaatsvindt. De leerdoelen, die afgeleid zijn van het deel van de kwalificatie dat in de bpv behaald moet worden, zijn het uitgangspunt en de daaraan gerelateerde leeractiviteiten worden door de deelnemer op de werkvloer uitgevoerd.
7. In de praktijkovereenkomst worden conform de wettelijke bepalingen tenminste afspraken opgenomen over aanvang en einde van de bpv, het aantal praktijken per kalenderjaar, de begeleiding van de deelnemer, het deel van de kwalificatie dat de deelnemer tijdens de bpv dient te behalen, de

- beoordeling daarvan en de gevallen waarin en de wijze waarop de overeenkomst voortijdig kan worden ontbonden.
8. De onderwijsinstelling treedt in overleg met het kenniscentrum indien het bedrijf de gemaakte afspraken omtrent de kwaliteit van de beroepspraktijkvorming niet in voldoende mate nakomt, zoals onvoldoende leermogelijkheden voor de deelnemer, tekortschietende of ontbrekende begeleiding of andere omstandigheden waardoor de beroepspraktijkvorming niet naar behoren kan plaatsvinden. De onderwijsinstelling bevordert na overleg met het betrokken Kenniscentrum dat er een vervangende voorziening beschikbaar wordt gesteld.
 9. In de praktijkovereenkomst wordt vastgelegd hoe de begeleiding plaatsvindt tijdens de beroepspraktijkvorming. Deze begeleiding moet reëel te achten zijn. Het aantal deelnemers per praktijkopleider dient zodanig te zijn dat de praktijkopleider voldoende tijd en aandacht aan individuele deelnemers kan besteden. Het leerbedrijf zorgt voor voldoende regelmatige begeleiding van de deelnemer op de werkvloer. De onderwijsinstelling zorgt voor voldoende regelmatige begeleiding zodat de voortgang en aansluiting van de leerdoelen van de deelnemer op de leermogelijkheden in het bedrijf en de aansluiting op het leren in de onderwijsinstelling worden bewaakt. De beoordeling van de voortgang van het leertraject wordt per deelnemer vastgelegd en inzichtelijk gemaakt.
 10. Per deelnemer wordt een eindbeoordeling gegeven door de onderwijsinstelling. Daarbij betreft de onderwijsinstelling (de praktijkopleider van) het leerbedrijf. Een voldoende voor de bpv door middel van een individuele eindbeoordeling, gerelateerd aan de afgesproken leerdoelen, is voorwaarde om het diploma te behalen. Ook wordt nagegaan of het niveau van de in de bpv verrichte activiteiten aansluit bij het kwalificatiedossier. De eindbeoordeling wordt per deelnemer vastgelegd.

Onderwijsinstellingen zijn binnen de wettelijke kaders en bovengenoemde vereisten zelf verantwoordelijk om vorm te geven aan hun verantwoordelijkheden bij de bpv en deze te concretiseren en aannemelijk te maken. Een gangbare werkwijze bij de onderwijsinstellingen is het vormgeven van een praktijkwerkboek waarin de leerdoelen, de individuele leeractiviteiten en de individuele leervorderingen in de bpv zijn weergegeven. De leerdoelen sluiten aan bij het kwalificatiedossier en de daarbij passende leeractiviteiten bij de werkzaamheden in het leerbedrijf. Indien er eigen onderdelen worden toegevoegd aan de opleiding dienen die ook opgenomen te zijn in de onderwijs- en examenregeling. Uiteindelijk wordt iedere deelnemer individueel beoordeeld naar zijn behaalde leerdoelen, teneinde te kunnen vaststellen of de beroepspraktijkvorming met een voldoende afgesloten kan worden, om vervolgens mede op basis hiervan een diploma te kunnen afgeven.

Essentieel is dat de (individuele) deelnemer begeleid en beoordeeld wordt op basis van de te behalen leerdoelen. Deze beoordeling dient gebaseerd te zijn op de voortgang en het werk dat de deelnemer zelfstandig heeft uitgevoerd. Hierbij kan (ook) sprake zijn van groepsgewijze aanpak, maar bij de start, tijdens het volgen van de voortgang en bij de eindbeoordeling dient sprake te zijn van een individuele benadering van de deelnemer.

Tot slot

Vanaf de invoering van de WEB is veel aandacht besteed aan de kwaliteit van de bpv. De aandacht heeft geleid tot verbeteringen van de uitvoering van de bpv en in het algemeen tot basiskwaliteit op dit punt.

De beroepspraktijkvorming wordt over het algemeen gestructureerd vormgegeven en er zijn in de meeste gevallen praktijkwerkboeken opgesteld en leerdoelen en leeractiviteiten geformuleerd, die ook aangepast kunnen worden aan de deelnemer en het bedrijf.

Op onderdelen is echter verbetering nodig. Met het actieplan 'Focus op vakmanschap 2011-2015' wordt beoogd dat de lat omhoog gaat. Dat is ook van toepassing voor de beroepspraktijkvorming.

Bijlage:

Wettelijke bepalingen bpv

Bijlage Wettelijke bepalingen bpv

De volgende bepalingen uit de web handelen over de bpv:

- Artikel 7.2.8. De beroepspraktijkvorming
 - 1. Van elke beroepsopleiding maakt onderricht in de praktijk van het beroep deel uit. De beroepspraktijkvorming kan voor een deel plaatsvinden in de periode waarin de deelnemer is ingeschreven voor een opleidingsdomein of een kwalificatiedossier.
 - 2. De beroepspraktijkvorming wordt verzorgd op grondslag van een overeenkomst, gesloten door de in [artikel 7.2.9](#) genoemde partijen. De overeenkomst regelt *de rechten en verplichtingen van partijen* en omvat met inachtneming van het dienaangaande bij of krachtens deze wet bepaalde, ten minste bepalingen over:
 - a. de aanvangsdatum en einddatum van de beroepspraktijkvorming, alsmede het aantal te volgen praktijkmuren per kalenderjaar,¹
 - b. de begeleiding van de deelnemer,
 - c. *dat deel van de kwalificatie dat de deelnemer tijdens de beroepspraktijkvorming dient te behalen, en de beoordeling daarvan, en*
 - d. de gevallen waarin en de wijze waarop de overeenkomst voortijdig kan worden ontbonden.
 - 3. *Het bedrijf dat of de organisatie die de beroepspraktijkvorming verzorgt, draagt zorg voor de begeleiding van de deelnemers binnen het bedrijf. Het bevoegd gezag beoordeelt of de deelnemer het in het tweede lid, onder c, bedoelde deel van de kwalificatie heeft behaald. Het bevoegd gezag betreft bij die beoordeling het oordeel van het bedrijf onderscheidenlijk de organisatie, met inachtneming van de desbetreffende in de onderwijs- en examenregeling op te nemen regels.*
- Artikel 7.2.9. Totstandkoming praktijkovereenkomst; vervangende praktijkplaats
 - 1. Het bevoegd gezag van de instelling draagt zorg voor de totstandkoming van de in [artikel 7.2.8](#) bedoelde overeenkomst. De overeenkomst wordt gesloten door de instelling, de deelnemer en het bedrijf dat of de organisatie die de beroepspraktijkvorming verzorgt. De overeenkomst wordt voor zover het de beroepsbegeleidende leerweg betreft, mede ondertekend door het bestuur van het desbetreffende kenniscentrum beroepsonderwijs bedrijfsleven, dat daarmee verklaart:
 - a. dat het een bedrijf of organisatie betreft met een gunstige beoordeling als bedoeld in [artikel 7.2.10](#), en
 - b. dat de gronden voor deze gunstige beoordeling nog steeds aanwezig zijn.
 - 2. Indien het bevoegd gezag en het betrokken kenniscentrum beroepsonderwijs bedrijfsleven na het sluiten van de in [artikel](#)

¹ Per 1-8-2014, na de komma: alsmede het totale aantal te volgen praktijkmuren en de verdeling daarvan over de studie jaren

7.2.8 bedoelde overeenkomst vaststellen dat de praktijkplaats niet of niet volledig beschikbaar is, de begeleiding tekortschiet of ontbreekt, het bedrijf of de organisatie niet langer beschikt over een gunstige beoordeling als bedoeld in het eerste lid, of sprake is van andere omstandigheden die maken dat de beroepspraktijkvorming niet naar behoren zal kunnen plaatsvinden, bevordert het bevoegd gezag, na overleg met het bestuur van het betrokken kenniscentrum beroepsonderwijs bedrijfsleven, dat een toereikende vervangende voorziening beschikbaar wordt gesteld.